

CYNGOR BWRDEISTREF SIROL RHONDDA CYNON TAF

GRŴP LLYWIO'R CABINET AR FATERION Y GYMRAEG

28 TACHWEDD 2017

CYMRAEG: BETH SYDD WEDI NEWID? CANLLAW MANWL AR GYFER PARTNERIAID SYDD WEDI EU COMISIYNU.

ADRODDIAD Y CYFARWYDDWR ADDYSG A DYSGU GYDOL OES MEWN TRAFODAETH Â'R AELOD PORTFFOLIO PERTHNASOL, Y CYNGHORYDD G. HOPKINS

Awdur: Kathryn Herbert, Swyddog Graddedig, Cyllid Gweithredol (01443 680395)

1. DIBEN YR ADRODDIAD

- 1.1 Diben yr adroddiad yw rhoi'r newyddion diweddaraf i Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg ar y cynnydd a wnaed ar y prosiect i gefnogi partneriaid sydd wedi eu comisiynu gan y Cyngor er mwyn bodloni Safonau'r Gymraeg yn unol â'r Hysbysiad Cydymffurfio Statudol o dan Reoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015.

2. ARGYMHELLION

Dyma'r argymhellion i aelodau o Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg:

- 2.1 Nodi cynnwys yr adroddiad;
- 2.2 Pwysu a mesur yr wybodaeth a chynnig sylwadau
- 2.3 Cymeradwyo llyfryn "*Cymraeg: Beth sydd wedi newid? Canllaw manwl ar gyfer partneriaid sydd wedi eu comisiynu.*"

3. RHESYMAU DROS YR ARGYMHELLION

- 3.1 Mae'r llyfryn yn rhoi arweiniad defnyddiol i ddefnyddwyr ar Safonau'r Gymraeg. Mae'r llyfryn yn hawdd ei ddefnyddio, yn cynnwys awgrymiadau ac enghreifftiau o arfer da. Y bwriad ydy hybu cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg er mwyn hyrwyddo, hwyluso a normaleiddio defnydd y Gymraeg yn y Fwrdeistref Sirol.

4. CEFNDIR

- 4.1 Derbyniodd Cyngor Rhondda Cynon Taf ei Hysbysiad Cydymffurfio terfynol gan Gomisiynydd y Gymraeg ar 30 Medi 2015. Roedd yr Hysbysiad yn ymdrin â'r ddyletswydd sydd ar y Cyngor i fodloni 171 o Safonau o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011.
- 4.2 Cafodd Swyddogion Graddedig (K Herbert a G Colombo De Menezes) eu neilltuo i brosiect i gefnogi'r Cyngor trwy greu cynllun cyflawni sy'n nodi sut y gellir mynd i'r afael â'r argymhellion a wnaed yn rhan o raglen mynd i'r afael â thlodi yn RhCT i gefnogi Strategaeth 5 mlynedd ehangach y Cyngor ar gyfer hyrwyddo'r Gymraeg yn RhCT.
- 4.3 Cynhaliwyd ymchwil helaeth trwy gydol cyfnodau cynnar y prosiect. Dangosodd y canlyniadau nad oedd llawer o ddealltwriaeth o Safonau'r Gymraeg ymhlith llawer o'r sefydliadau gwirfoddol a gomisiynwyd gan RhCT, a byddai'n anodd hyrwyddo'r iaith oherwydd demograffeg RhCT.
- 4.4 Argymhelliad a wnaed gan y swyddogion graddedig oedd creu pecyn gwybodaeth a'i ddsbarthu i'r holl bartneriaid a gomisiynwyd. Roedd y pecyn gwybodaeth gwreiddiol yn cynnwys canllawiau cydymffurfio a ffactorau diwylliannol, ond awgrymodd y Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg byddai adnodd symlach yn fwy buddiol. O ganlyniad, paratowyd drafft diwygiedig o'r pecyn gwybodaeth; *Cymraeg: Beth sydd wedi newid? Canllaw manwl ar gyfer partneriaid sydd wedi eu comisiynu.*
- 4.5 *Cymraeg: Beth sydd wedi newid? Canllaw manwl ar gyfer partneriaid sydd wedi eu comisiynu.*
- Crynodeb o Safonau'r Gymraeg a'r hyn y maen nhw yn ei olygu;
 - Pum maes y Safonau;
 - Amlinelliad pa Safonau sy'n berthnasol i'r darparwyr hynny a gomisiynwyd. Bydd y canllaw yn rhoi dealltwriaeth ddigonol i'r defnyddwyr o'r Safonau ynghyd ag awgrymiadau defnyddiol a manylion cyswllt.

5. GOBLYGIADAU O RAN CYDRADDOLDEB AC AMRYWIOLDEB

- 5.1 Nid oes goblygiadau Cydraddoldeb ac Amrywiaeth o ganlyniad i'r adroddiad hwn.

6. YMGYNGHORI

- 6.1 Doedd proses ymgynghori ddim yn ofynnol ar gyfer yr adroddiad hwn.

7. GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 7.1 Mae Uned Gwasanaethau Cymraeg wedi cytuno i dalu'r costau dylunio ac argraffu ar gyfer y llyfryn a hefyd codi gwaith cyfieithu achlysurol gan bartneriaid a gomisiynwyd. Fel arall, disgwylir y bydd y partneriaid a gomisiynwyd yn cwmpasu unrhyw gostau mewn perthynas â gweithredu yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg.

8. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL NEU DDEDDFWRIAETH BERTHNASOL

- 8.1 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015 sy'n rheoleiddio'r gwaith yma.

9. CYSYLLTIADAU Â CHYNLLUN CORFFORAETHOL / BLAENORIAETHAU CORFFORAETHOL ERAILL Y CYNGOR

- 9.1 Mae'r Gymraeg yn thema drawsdiriadol yn y Cynllun Corfforaethol ac yn effeithio ar yr holl flaenoriaethau corfforaethol gan fod angen i'r Cyngor gydymffurfio â'r Hysbysiad Cydymffurfio diwygiedig a gafodd ei gyhoeddi gan Gomisiynydd y Gymraeg ym Medi 2016.

10 CASGLIAD

- 10.1 Bydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf yn parhau i gefnogi a gweithredu'r Safonau yn eu ffurf ddeddfwriaethol bresennol ac yn unol ag unrhyw ddeddfwriaeth newydd. Bydd y Cyngor hefyd yn parhau i chwilio am ffyrdd o hyrwyddo'r iaith yn y cymunedau lleol.
- 10.2 Bydd y llyfryn arfaethedig *Cymraeg: Beth sydd wedi newid? Canllaw manwl ar gyfer* yn dangos ymdrechion y Cyngor i sicrhau cydymffurfiaeth ar draws pob sector a thrwy gydol yr holl waith a gomisiynir. Bydd y Cyngor yn gweithio ochr yn ochr â phob darparwr allanol ac yn cynnig cefnogaeth ac arweiniad lle bo hynny'n berthnasol.